

Povinnost iniciativy

(základní povinnost policisty a zaměstnance policie)

Zpracoval: JUDr. Josef Hrudka

Obecně povinnosti

Předem stanovený souhrn činností, chování, jednání a vystupování, který povinná osoba musí ve vymezených případech a podmínkách splnit.

- ukládají policistům něco konat, něčeho se zdržet, nebo stanovují způsob jak jednat, postupovat***

Pro policistu vyplývají:

- z právních předpisů, služebních předpisů a rozkazů (viz § 46 zákona č. 361/2003 Sb.),***
- z morálních norem, obyčejů, zvyklostí.***

Základní povinnosti

§ 9 až 13 + §115

zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky...

§ 45

zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků...

*Povinnosti uvedené v těchto ustanoveních mají charakter **základních povinností policistů.***

*Je potřeba je dodržet **v každé situaci a při každé činnosti!!!***

Ostatní povinnosti jsou obsaženy v těchto, ale i dalších právních normách a jsou součástí jednotlivých ustanovení..... a z obecných zásad vycházejí.

Hlava III. Základní povinnosti

Ze zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky...

- 1. povinnost zdvořilosti § 9***
 - 2. povinnost iniciativy § 10***
 - 3. povinnost přiměřenosti § 11***
 - 4. povinnost prokazování příslušnosti § 12***
 - 5. povinnost poučování § 13***
-
- 6. povinnost mlčenlivosti § 115 část III. ustanovení společná a přechodná!***

§ 10/1 Iniciativa

1) V případě **ohrožení** nebo **porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti**, jehož odstranění spadá do úkolů policie, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době **povinen provést úkon** v rámci své pravomoci (dále jen „úkon“) nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil.

- **vyvození pojmu úkon**
- **doba služby** - **IAŘ**, kterým se stanoví **doba služby a pracovní doba** v souladu s **hlavou I. části páté zákona č. 361/2003 Sb.**, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, **hlavou II. části čtvrté zákona č. 262/2006 Sb.**, zákoníku práce, **čl. 5 !!**

§ 10/5

5) Pokud to okolnosti dovolují, je policista před provedením úkonu, při němž dochází k přímému vynucování splnění právní povinnosti nebo k přímé ochraně práv za **použití síly nebo hrozby jejího použití (dále jen „zákrok“)**, povinen použít slov „**Jménem zákona!**“ a odpovídající výzvy.

- **vyvození pojmu zákrok**
- **obecné ustanovení k např. § 53/2, § 56/3**
- **silou**
- **hrozbou použití síly**

výzva

Doporučovaná struktura výzvy

- *jménem zákona, Policie České republiky !!!!*
- *oslovení*
- *výzva ke konkrétnímu chování*
- *výstraha, čeho bude použito*

Význam výzvy

- *právní*
- *psychologický*
- *subsidiarita*

výzva

osoba je povinna výzvě vyhovět § 114 !!!

§ 114

Každý je povinen bez zbytečného odkladu a bezplatně uposlechnout **výzvy** **anebo pokynu** nebo **vyhovět žádosti policie, policisty**; to neplatí, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis stanoví jinak (§ 61/3; § 18). Nelze-li účelu výzvy, pokynu nebo žádosti dosáhnout pro odpor osoby, je policista oprávněn tento odpor překonat.

- *presumpce správnosti veřejnoprávních aktů*
- *jinak přešupek **proti veř. pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a)***
- *pokuta až do výše **5.000,-** (od 1.1.2009)*
- *přešupek nelze řešit blokově – viz § 86 zákona č. 200/1990 Sb.*
- *řeší obce; oznámení o přešupku + UZ, § 58 PZ.*

k § 10/1 Iniciativa

- služební zákrok** – úkon (právní úkon), spočívající v přímém vynucení splnění právní povinnosti nebo v přímém zjednání právního stavu **za užití síly nebo hrozby jejího použití** (bezprostřední zásah; srovnej § 10/5 a § 113)
- úkon** - právní úkon, kterým policista nebo zaměstnanec policie v pracovní době plní úkoly policie uvedené obecně v § 2 (bezprostřední zásah i faktický pokyn; srovnej § 113)
- jiný úkon** – úkon kt. není zákrokem a není spojen s..., ale je jím zpravidla zasahováno do práv a svobod osob
- jiné opatření** - **není v zákoně definováno**, jakákoli vhodná činnost, kt. není výkonem prvmc a směřuje k plnění úkolů (působnosti) policie např. vyrozumění policejního útvaru, pracovníků správních orgánů, pracovníků požární ochrany, přivolání záchranné služby
- silou** – rozumíme fyzickou sílu nutné k překonání nebo zamezení kladeného či důvodně očekávaného odporu
- hrozbou použití síly** – rozumíme psychické působení (nátlak) na vůli jiného, na jeho rozhodnutí, chování, např. pokud nevykonáš co já chci potom proti tobě bude použita síla

§ 10/2

*Policista má povinnost podle odstavce 1 i v době mimo službu, je-li **bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo svoboda osob anebo majetek** nebo došlo-li k útoku na tyto hodnoty.*

- ***doba služby***
- *v době mimo službu je **povinnost konat užší***
- *zákonodárce nestanovuje míru ohrožení*
- *policista je policistou **24 hodin** denně*
- ***bezprostřednost***

§ 10/3

3) V případě **ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti**, k jehož odstranění je **příslušný jiný orgán veřejné správy** a **hrozí-li nebezpečí z prodlení**, je **policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době** povinen **přijmout vhodné opatření** k odstranění bezprostředně hrozícího nebezpečí a **v případě potřeby vyrozumět příslušný orgán veřejné správy**. **Nehrozí-li nebezpečí z prodlení**, policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době tento orgán o tomto ohrožení nebo porušení **bez zbytečného odkladu vyrozumí**.

- policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době**
- nebezpečí z prodlení** - vhodné opatření + vyrozumět v případě potřeby (doporučení kompetentní orgán vyrozumět vždy!!!)
- nehrozí nebezpečí z prodlení** - bez zbytečného odkladu vyrozumět
- povinnost vyplývá ze subsidiární působnosti policie**

§ 10/4a

4) Policista nemá povinnost provést úkon nebo jiné opatření, jestliže

a) provádí jiný úkon, zejména

1. plní úkoly, při nichž používá operativně pátrací prostředky¹ nebo podpůrné operativně pátrací prostředky,
2. pronásleduje pachatele trestného činu,
3. zakročuje pod jednotným velením,
4. vykonává šifrovou nebo kurýrní službu, při níž by mohlo dojít k ohrožení včasného předání šifrovaných zpráv nebo k ohrožení přeprav. věcí,
5. plní úkol, při němž používá výbušniny nebo výbušné předměty,
6. zajišťuje bezpečnost chráněných objektů, prostorů nebo osob,
7. provádí výcvik a přípravu k použití operativně pátracího prostředku nebo podpůrného operativně pátracího prostředku, nebo
8. získává poznatky ze zájmového prostředí podle § 70,

jehož přerušeni nebo nedokončení by mělo zřejmě závažnější následky než nesplnění těchto povinností.

- Kodifikace** - VMV č. 290/1992, stanovující příkladmo co je důležitým zájmem služby, kdy policista nemusí provést SÚ či SZ.

§ 10/4 b,c,d

- 4) Policista nemá povinnost provést úkon nebo jiné opatření, jestliže
- b) jsou jeho schopnosti sníženy v důsledku jeho **zdravotního stavu** nebo **vlivem léků anebo jiných látek** tak, že řádné provedení nebo dokončení úkonu anebo jiného opatření by bylo ohroženo,
- c) k provedení úkonu nebo jiného opatření **nebyl odborně vyškolen nebo vycvičen** a povaha úkonu nebo jiného opatření takové vyškolení nebo vycvičení **vyžaduje**, nebo
- d) je zřejmé, že **nemůže** úkon nebo jiné opatření **úspěšně dokončit**.
- srovnej § 92 odst. 3 písm. h) a i) zákona č. 361/2003 Sb.

§ 10 Iniciativa

- 1) Povinnost být iniciativní - jednat policisty ve službě nebo zaměstnance policie v pracovní době, v případě, kdy ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti spadá do úkolů policie (vymezení pojmu úkon).
- 2) Povinnost být iniciativní - jednat policisty v době mimo službu.
- 3) Povinnost být iniciativní - jednat policisty ve službě nebo zaměstnance policie v pracovní době, v případě, kdy ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti nespadá primárně do úkolů policie.
- 4) Výjimka z povinnosti jednat tedy provést úkon nebo jiné opatření – okolnosti objektivní a subjektivní.
- 5) Povinnost použít slov „Jménem zákona!“ a odpovídající výzvy, pokud to okolnosti zákroku dovolují (vymezení pojmu zákrok).

Použitá literatura

- ❑ *FILÁK, Antonín a kol. Zákon o policii České republiky s komentářem podle právního stavu k 12.1.2009. 1. vydání. Praha: Police History, 2009. s. 285. ISBN 978-80-86477-49-7*
- ❑ *VANGELI, Benedikt. Zákon o policii České republiky. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009. s. 458. ISBN 978-80-7400-142-0*
- ❑ *MATES, Pavel a kol. Nové policejní právo, právní předpisy s komentářem. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. s. 344. ISBN 978-80-7201-743-0*
- ❑ *ŠKODA, Jindřich a kol. Zákon o policii s komentářem. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. s. 396. ISBN 978-80-7380-160-1*
- ❑ *Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění ...*
- ❑ *Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpeč. sborů, ...*
- ❑ *Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění...*
- ❑ *Stanoviska OBP MV:*
 - *k využívání § 18 odst. 9 zákona o silničním provozu stanovující výjimku z ustanovení o maximální povolené rychlosti pro policisty*
 - *k otázce oprávněnosti policisty zasáhnout v době mimo službu nad rámec povinnosti dle § 10 odst. 2 ZoP*